

Rekommandation 9/2024
Forslag A 1952/PRE
Behandles af Præsidiets

Betænkning over svar på REK 9/2024 om att göra Norden självförsörjande och oberoende av auktoritära regimer

Beslut

Præsidiets föreslår, att Nordiska Rådet lägger svaret på rekommendation 9/2024 vad angår Att göra Norden självförsörjande och oberoende av auktoritära regimer till handlingarna och anser den som färdigbehandlad för presidiets vidkommande.

Bakgrund

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd anbefaler de nordiske regeringer

at att verkställa en strategi för att förstärka självförsörjning i Norden inom energiproduktion, reservdelar till elnätet, livsmedelsproduktion och beredskap

Svar från dom nordiska regeringarna

De nordiska ländernas regeringar delar Nordiska rådets uppfattning om vikten av ett starkt nordiskt samarbete om samhällssäkerhet, inklusive civil beredskap, resiliens och försörjningstrygghet, inte minst mot bakgrund av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och en försämrad säkerhetspolitisk situation. Som framgår av rapporten "Nordisk krissamarbeid" som de nordiska samarbetsministrarna presenterade i anslutning till Nordiska rådets session i Helsingfors 2022 sker arbetet på flera nivåer både i och utanför Nordiska ministerrådets ramar. Ministerrådets olika sektorer uppmantras i samarbetsministrarnas kommande samarbetsprogram för perioden 2025–2030 att ytterligare stärka samarbetet.

I Norden finns en omfattande produktion av el, flytande bränslen, energigaser och biomassa. Nordens elnät är nära sammankopplade, vilket medför att de nordiska systemoperatörerna har ett nära samarbete med varandra.

Vid det nordiska energiministermötet på Island i oktober 2023 diskuterade ministrarna energisituationen i de nordiska länderna med fokus på försörjningssäkerhet och folklig acceptans. I energisektorns kommande samarbetsprogram för perioden 2025–2030 lyfts särskilt försörjningstrygghet fram som ett prioriterat område att samarbeta kring.

Inom elförsörjning finns ett nordiskt beredskapssamarbete, NordBER (Nordiskt elberedskapsforum). NordBER är en sammanslutning av stamnätsoperatörerna samt el- och energimyndigheter i de fem nordiska länderna som samarbetar kring nordiska beredskapsfrågor inom elförsörjningen. Målet med NordBER är att löpande dela information och erfarenheter, samarbeta kring gemensamma frågor samt att komplettera nationell elberedskap med gemensam nordisk beredskap.

Under Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet i år är livsmedelsberedskap en prioriterad fråga. Som en del av detta anordnades en nordisk workshop i Stockholm den 12 mars på temat *Towards a more resilient supply of food and drinking water in the Nordic region*. Syftet med workshopen var att dela erfarenheter och identifiera områden eller åtgärder där ett nordiskt samarbete skulle stärka livsmedelsberedskapen och dricksvattenförsörjningen i Norden, däribland lagerhållning, distribution av varor och att dela resurser.

Utöver detta pågår även flera nordiska myndighetssamarbeten och erfarenhetsutbyten. Här kan nämnas det finsk-svenska samarbetet kring rengöring av pipettspetsar i plast. Samarbetet etablerades redan under covid-19-pandemin – i samband med att brist på pipettspetsar uppstod – och sedan dess har samarbetet utvecklats ytterligare. Det pågår även ett projekt som undersökt marknaden av förpackningsmaterial i Norden och möjliga nordiska samarbeten. Syftet med detta projekt är att minska sårbarheter, eftersom förpackningsmaterial är en viktig strategisk vara i livsmedelskedjan.

Samnordisk skogsforskning (SNS) och nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ) har fått i uppdrag av Ministerrådet för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk att undersöka och utveckla resiliensen i den nordiska bioekonomin. Uppdraget är brett och omfattar dels jordbruk, livsmedel, skogsbruk och fisk och akvakultur, dels flera olika typer av kriser (till exempel krig och konflikt, extremväder, pandemi). Centralt för projektet är nordisk samverkan över traditionella sektorsgränser. Tre områden har identifierats för fortsatt arbete; handel och logistik, digitalisering samt kommunikation. Därutöver anordnade NKJ den 29 november 2023 en workshop för att sammanställa erfarenheter, slutsatser och lärdomar från väpnad konflikt och hur det nordiska samarbetet kan öka för att stärka vår beredskap inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen i Norden.

De nordiska ländernas regeringar anser härmed att rekommendationen är delvis uppfylld.

Presidiets synpunkter

De nordiska regeringarna påvisar i sitt svar att de tar frågorna om krisberedskap och självförsörjning på största allvar och att de anser att det är mycket viktigt att främja nordiskt samarbete på dessa områden. Tilltag som också fortsatt tas såsom Karlstadsdeklarationen från slutet av juni 2024 visar också på detta.

Presidiet föreslår därför att Nordiska Rådet lägger svaret på rekommendation 9/2024 vad angår Att göra Norden självförsörjande och oberoende av auktoritära regimer till handlingarna och anser den som färdigbehandlad för presidiets vidkommande.

Mariehamn, den 17. september 2024

Oddný G. Harðardóttir (Sf)

Heléne Björklund (S)

Henrik Møller (S)

Jorodd Asphjell (A)

Kim Berg (sd)

Heidi Greni (Sp)

Jouni Ovaska (cent)

Lars-Christian Brask (LA)

Sandra Listerby (lib)

Bryndís Haraldsdóttir (Sj.)

Helge Orten (H)

Maria Stockhaus (M)

Kathy Lie (SV)

Lorena Delgado Varas (V)

Juho Eerola (saf)